

I

(Legislativní akty)

SMĚRNICE

SMĚRNICE RADY (EU) 2015/637

ze dne 20. dubna 2015

o opatřeních v oblasti koordinace a spolupráce s cílem usnadnit konzulární ochranu nezastoupených občanů Unie ve třetích zemích a o zrušení rozhodnutí 95/553/ES

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 23 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na stanovisko Evropského parlamentu ⁽¹⁾,

v souladu se zvláštním legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Občanství Unie představuje základní právní postavení státních příslušníků členských států. Právo na diplomatickou a konzulární ochranu jiným členským státem na území třetí země, kde členský stát, jehož jsou státními příslušníky, nemá své zastoupení, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu je jedním z konkrétních práv, která občanům Unie přiznává čl. 20 odst. 2 písm. c) Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“).
- (2) Lisabonská smlouva posílila právní postavení občanství Unie a práva, která jsou s ním spojena. Článek 23 Smlouvy o fungování EU tak stanoví přijímání směrnic o opatřeních v oblasti koordinace a spolupráce nezbytných pro usnadnění konzulární ochrany nezastoupených občanů Unie.
- (3) Hodnoty, na nichž je Unie založena, zahrnují solidaritu, nediskriminaci a dodržování lidských práv; ve svých vztazích s okolním světem by Unie měla prosazovat své hodnoty a přispívat k ochraně svých občanů. Základní právo na konzulární ochranu nezastoupených občanů Unie za stejných podmínek, jaké mají státní příslušníci dotčeného státu, je zakotveno v článku 46 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“) a je projevem evropské solidarity. Dává konceptu občanství Unie vnější rozměr a posiluje identitu Unie ve třetích zemích.
- (4) Cílem této směrnice je stanovit opatření v oblasti spolupráce a koordinace nezbytná pro další usnadnění konzulární ochrany nezastoupených občanů Unie. Tato opatření by měla posílit právní jistotu, jakož i účinnou spolupráci a solidaritu mezi konzulárními úřady.
- (5) V souladu s čl. 20 odst. 2 písm. c) a článkem 23 Smlouvy o fungování EU by členské státy měly nezastoupeným občanům poskytovat konzulární ochranu za stejných podmínek jako svým vlastním státním příslušníkům. Touto směrnicí není dotčena pravomoc členských států určit rozsah ochrany poskytované svým vlastním státním příslušníkům.
- (6) Touto směrnicí nejsou dotčeny konzulární styky mezi členskými státy a třetími zeměmi, zejména jejich práva a povinnosti vyplývající z mezinárodních zvyklostí a dohod, zejména z Úmluvy o konzulárních stycích ze

⁽¹⁾ Stanovisko ze dne 25. října 2012 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

dne 24. dubna 1963 (dále jen „Vídeňská úmluva“), které členské státy uplatňují v souladu s právem Unie. Podle článku 8 Vídeňské úmluvy mohou členské státy poskytovat konzulární ochranu jménem jiného členského státu po příslušném uvědomění, a pokud dotyčná třetí země nevznese námitky. Problémy mohou nastat zejména v situacích týkajících se občanů, kteří jsou zároveň státními příslušníky hostitelské země. Členské státy by měly za podpory místní konzulární spolupráce přijmout nezbytná opatření ve vztahu k třetím zemím s cílem zajistit, že je možné v jakémkoli daném případě poskytnout konzulární ochranu jménem jiných členských států.

- (7) Pokud nezastoupení občané potřebují ochranu ve třetích zemích, je nezbytná účinná spolupráce a koordinace. Členský stát poskytující pomoc, který je zastoupen ve třetí zemi, a členský stát, jehož je občan státním příslušníkem, by měly úzce spolupracovat. Místní konzulární spolupráce může být u nezastoupených občanů zvláště složitá, neboť vyžaduje koordinaci s orgány, které nejsou zastoupeny na místě, případně včetně příslušných velvyslanectví či konzulátů. Je třeba stanovit jasný a stabilní soubor pravidel, aby se zaplnila mezera způsobená nepřítomností velvyslanectví či konzulátu členského státu, jehož je dotčený občan státním příslušníkem. V zájmu zajištění účinné ochrany je nutné také vyjasnit stávající opatření.
- (8) Občané Unie by měli být považováni za nezastoupené ve třetí zemi, jestliže členský stát, jehož jsou státními příslušníky, nemá v dotyčné zemi velvyslanectví, konzulát ani honorárního konzula. Občané by rovněž měli být považováni za nezastoupené, jestliže velvyslanectví, konzulát či honorární konzul ustavení na místě nejsou z jakéhokoli důvodu schopni poskytnout v daném případě ochranu, na niž by měla dotčená osoba jinak nárok v souladu s vnitrostátním právem či praxí. Velvyslanectví a konzuláty by se měly vzájemně informovat o veškerých mimořádných okolnostech, jež mohou mít dočasný dopad na jejich schopnost poskytovat konzulární ochranu. Rovněž je třeba zohlednit dostupnost a blízkost. Například občan, který žádá o konzulární ochranu nebo pomoc velvyslanectví či konzulát jiného členského státu, by neměl být odkazován na velvyslanectví, konzulát nebo honorárního konzula členského státu, jehož je státním příslušníkem, jestliže vzhledem k místním okolnostem nebo k nedostatku zdrojů nemůže bezpečně dosáhnout těchto orgánů nebo být jimi dosažen. Pojem neexistence zastoupení by měl být vykládán tak, aby byla zajištěna účinnost práva nezastoupených občanů na ochranu velvyslanectvím či konzulátem jiného členského státu nediskriminačním způsobem, se zohledněním okolností každého konkrétního případu. Občané, kteří jsou státními příslušníky více než jednoho členského státu, by měli být považováni za nezastoupené, jestliže v dotyčné třetí zemi nemá zastoupení žádný členský stát, jehož jsou státními příslušníky.
- (9) Za účelem zajištění účinnosti práva zakotveného v čl. 20 odst. 2 písm. c) Smlouvy o fungování EU a práva na respektování soukromého a rodinného života, jak je uznáno v článku 7 Listiny, a se zohledněním vnitrostátního práva a praxe může být členský stát, který poskytuje pomoc, v závislosti na individuálních okolnostech každého případu povinen poskytnout ochranu rodinným příslušníkům občanů Unie ze třetích zemí. Tato směrnice nebrání v tom, aby se v průběhu konzultací, jež by se měly uskutečnit před poskytnutím pomoci, členský stát poskytující pomoc a členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, dohodly v případě potřeby na možnosti rozšíření pomoci rodinným příslušníkům nezastoupeného občana Unie, kterému je poskytována pomoc, ze třetích zemí nad rozsah požadovaný právem nebo vyplývající z praxe členského státu poskytujícího pomoc, přičemž se v nejvyšší možné míře zohlední žádosti členského státu, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, a za podmínky, že uvedená dohoda splňuje alespoň minimální požadavky stanovené právem Unie. Členské státy však nemusí být s to poskytnout určité druhy konzulární ochrany, například náhradní cestovní doklady, rodinným příslušníkům ze třetích zemí. Pokud se týká pomoci nezletilým, je v první řadě nutno brát ohled na nejvlastnější zájem dítěte, jak je stanoveno článku 24 Listiny a v Úmluvě Organizace spojených národů o právech dítěte ze dne 20. listopadu 1989.
- (10) Nezastoupení občané by měli mít možnost požadovat konzulární ochranu u velvyslanectví či konzulátu kteréhokoli členského státu. Tato skutečnost by však neměla členským státům bránit v uzavírání praktických ujednání za účelem sdílení odpovědnosti za poskytování konzulární ochrany nezastoupeným občanům v souladu s touto směrnicí. Tato ujednání jsou pro občany přínosná, neboť umožňují lepší připravenost na zajišťování účinné ochrany. Členské státy, které obdrží žádosti o ochranu, by měly posoudit, zda je v daném případě nezbytné poskytnout konzulární ochranu, nebo zda může být dotčený případ předán velvyslanectví či konzulátu, který je určen jako příslušný v souladu s případným již platným ujednáním. Členské státy by měly o veškerých těchto ujednáních informovat Komisi a Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), přičemž Unie a členské státy by měly tato ujednání zveřejnit, aby byla zajištěna transparentnost pro nezastoupené občany.
- (11) Tato směrnice by neměla bránit členským státům, které nejsou v určité třetí zemi zastoupeny, v poskytování konzulární ochrany svým státním příslušníkům, například případným poskytováním on-line konzulárních služeb. Členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, by měl mít možnost požádat členský stát, jež tento občan žádá o konzulární ochranu nebo který dotyčnému občanovi tuto ochranu poskytuje, o předání žádosti či případu, aby poskytl tuto konzulární ochranu sám. Toto předání by nemělo vést k tomu, aby byl dotčený občan zbaven konzulární ochrany.

- (12) Přestože členské státy mají různé tradice, pokud jde o pravomoci honorárních konzulů, honorární konzulové obvykle neposkytují stejnou šíři služeb jako velvyslanectví či konzuláty. Vzhledem k tomu, že honorární konzulové často plní svůj mandát na základě dobrovolnosti, mělo by být rozhodnutí o tom, zda by se tato směrnice měla vztahovat na honorární konzuly, ponecháno na každém členském státě. V závislosti na okolnostech jednotlivých případů by se mohlo po honorárních konzulech požadovat poskytnutí konzulární ochrany nezastoupeným občanům.
- (13) Žádost o ochranu by měla být vyřízena, pokud žadatel předloží platný cestovní pas či průkaz totožnosti občana Unie. Nezastoupení občané, kteří potřebují konzulární ochranu, však již nemusí mít doklady totožnosti v držení. Občanství Unie jako základní právní postavení je přiznáno přímo právem Unie a doklady totožnosti mají pouze deklaratorní význam. Pokud žadatel nemůže předložit platné doklady totožnosti, měl by být tedy schopen prokázat svou totožnost jakýmkoli jinými prostředky. V případě potřeby by mohla být totožnost dotčené osoby ověřena na základě konzultace s orgány členského státu, o kterém žadatel uvádí, že je jeho státním příslušníkem. Pokud jde o rodinné příslušníky ze třetích zemí, kteří žadatele doprovázejí, měly by být orgány členského státu, jehož státním příslušníkem je žadatel, rovněž schopny pomoci členskému státu poskytujícímu pomoc při ověřování totožnosti a existence rodinného vztahu se žadatelem.
- (14) Za účelem stanovení toho, která opatření v oblasti koordinace a spolupráce jsou nezbytná, je třeba upřesnit oblast působnosti konzulární ochrany podle této směrnice. Konzulární ochrana nezastoupených občanů by měla zahrnovat pomoc v řadě typických situací, v nichž členské státy poskytují konzulární ochranu svým vlastním státním příslušníkům, v závislosti na individuálních okolnostech každého případu, například v případě zatčení nebo zadržení, vážné nehody nebo vážného onemocnění a úmrtí, a rovněž co se týče poskytování pomoci a repatriace v případě nouze nebo vydávání náhradních dokladů. Vzhledem k tomu, že potřebná ochrana závisí vždy na dané situaci, neměla by se konzulární ochrana omezovat na situace výslovně uvedené v této směrnici.
- (15) V příslušných případech by měla být náležitě respektována přání občanů, včetně toho, zda by měli být informováni rodinní příslušníci nebo jiní příbuzní, a pokud ano, kteří z nich. Obdobně by měla být v případě úmrtí náležitě zohledněna přání nejbližších pozůstalých ohledně toho, jak naložit s ostatky zesnulého občana. Za tyto kontakty by měl být odpovědný členský stát, jehož je nebo byl nezastoupený občan státním příslušníkem.
- (16) Orgány členských států by měly úzce spolupracovat a koordinovat své postupy mezi sebou a s Unií, zejména s Komisí a ESVČ, v duchu vzájemné úcty a solidarity. V zájmu zajištění rychlé a účinné spolupráce by měly členské státy prostřednictvím zabezpečených internetových stránek ESVČ (Consular OnLine) poskytovat a průběžně aktualizovat informace o příslušných kontaktních místech v členských státech.
- (17) Ve třetích zemích zastupují Unii delegace Unie, které v úzké spolupráci s diplomatickými a konzulárními zastoupeními členských států přispívají k provádění práva občanů Unie na konzulární ochranu, jak je dále upřesněno v článku 35 Smlouvy o Evropské unii. Tato směrnice plně uznává a dále posiluje dosavadní příspěvek ESVČ a delegací Unie, zejména během krizových situací, v souladu s rozhodnutím 2010/427/EU ⁽¹⁾, zejména s jeho čl. 5 odst. 10.
- (18) Pokud jde o místní spolupráci, je třeba vyjasnit pravomoci a příslušné úlohy všech relevantních činitelů s cílem zajistit, aby nezastoupení občané obdrželi pomoc, na niž mají nárok, v souladu se zásadou nediskriminace. Místní konzulární spolupráce by měla věnovat náležitou pozornost nezastoupeným občanům, například prostřednictvím shromažďování a pravidelné aktualizace informací o příslušných kontaktních místech a jejich sdílením s místními velvyslanectvími a konzuláty členských států a s delegacemi Unie.
- (19) Zasedání věnovaná místní konzulární spolupráci, pořádaná v úzké spolupráci s příslušnou delegací Unie, by měla zahrnovat pravidelnou výměnu informací o záležitostech týkajících se nezastoupených občanů, jako je bezpečnost občanů, vězeňské podmínky, konzulární notifikace a přístup a koordinace v případě krizí. Na těchto zasedáních by se měly zastoupené členské státy v případě potřeby dohodnout na praktických ujednáních s cílem zajistit nezastoupeným občanům účinnou ochranu. Taková ujednání nemusí být nezbytná například tehdy, je-li počet nezastoupených občanů nízký.

⁽¹⁾ Rozhodnutí Rady 2010/427/EU ze dne 26. července 2010 o organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost (Úř. věst. L 201, 3.8.2010, s. 30).

- (20) Pro zajištění odpovídající připravenosti na krize a odpovídajícího řešení krizí je zásadně důležité jasné rozdělení odpovědnosti mezi zastoupené a nezastoupené členské státy a příslušnou delegaci Unie. Krizové plánování by tedy mělo být koordinováno a plně brát v úvahu nezastoupené občany. Za tímto účelem by měly členské státy, které nemají na místě ustaveno velvyslanectví či konzulát, poskytnout v rámci místní připravenosti na reakci na krize veškeré dostupné a relevantní informace o svých občanech na dotčeném území. Tyto informace by měly být v případě krize patřičně aktualizovány. Příslušná velvyslanectví a konzuláty i delegace Unie by měly být informovány o opatřeních učiněných za účelem připravenosti na krize a ve vhodných případech do nich být zapojeny. Informace o těchto opatřeních by měly být zpřístupněny nezastoupeným občanům. V případě krize by vedoucí stát či členský stát nebo členské státy, které koordinují pomoc, měly nediskriminačním způsobem na základě dohodnutého plánování a vývoje situace na místě koordinovat podporu poskytovanou nezastoupeným občanům a využívání dostupných evakuačních kapacit.
- (21) Interoperabilita mezi konzulárními pracovníky a dalšími odborníky na zvládání krizí by měla být posílena, zejména jejich účastí v multidisciplinárních krizových týmech, například v rámci struktur ESVČ pro reakce na krize a operační koordinaci a řešení krizí a v rámci mechanismu civilní ochrany Unie ⁽¹⁾.
- (22) Mělo by být možné vyžádat si podporu mechanismu civilní ochrany Unie, je-li potřebná pro konzulární ochranu nezastoupených občanů. O tuto podporu by mohl požádat například vedoucí stát nebo členský stát či členské státy koordinující pomoc.
- (23) Pojem „vedoucí stát“ používaný v této směrnici označuje jeden nebo více členských států zastoupených v dané třetí zemi a pověřených koordinací a vedením pomoci poskytované nezastoupeným občanům během krizí. Koncepce vedoucího státu, jak je stanovena v příslušných obecných pokynech Unie ⁽²⁾, by mohla být dále rozvinuta v souladu s právem Unie, a zejména s touto směrnicí.
- (24) Je-li členský stát informován o žádosti o konzulární ochranu podané osobou, která je dle svého tvrzení nezastoupeným občanem, nebo obdrží-li takovou žádost, měl by vždy – s výjimkou mimořádně naléhavých případů – neprodleně kontaktovat členský stát, jehož je dotýčný občan státním příslušníkem, a před poskytnutím jakékoli pomoci poskytnout tomuto členskému státu veškeré relevantní informace. Členský stát, jehož je občan státním příslušníkem, by měl naopak neprodleně poskytnout veškeré informace, které jsou pro daný případ relevantní. Tato konzultace by měla členskému státu, jehož je dotýčný občan státním příslušníkem, umožnit požádat o předání žádosti či případu, aby poskytl konzulární ochranu sám. Rovněž by měla dotčeným členským státům umožnit výměnu informací relevantních například za účelem zajištění toho, aby nezastoupený občan nezneužíval svého práva na konzulární ochranu podle čl. 20 odst. 2 písm. c) Smlouvy o fungování EU. V případě zneužití se občané Unie nemohou na tuto směrnici odvolávat.
- (25) Vzájemná solidarita a spolupráce se týká rovněž finančních záležitostí. Členské státy, které svým vlastním občanům poskytují konzulární ochranu ve formě finanční pomoci, tak činí jako poslední prostředek a pouze ve výjimečných případech, kdy občané nemohou získat finanční prostředky jinak, například prostřednictvím převodů od svých rodinných příslušníků, přátel či zaměstnavatelů. Nezastoupeným občanům by měla být finanční pomoc poskytnuta za stejných podmínek jako státním příslušníkům členského státu poskytujícího pomoc. Po nezastoupeném občanovi by mělo být požadováno, aby podepsal závazek k úhradě vzniklých nákladů svému členskému státu, jehož je státním příslušníkem, za podmínky, že by po státních příslušnících členského státu poskytujícího pomoc nacházejících se ve stejné situaci bylo požadováno, aby svému členskému státu tyto náklady uhradili. Členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, tedy může po dotčeném občanovi požadovat úhradu těchto nákladů, včetně veškerých případných konzulárních poplatků.
- (26) Tato směrnice by měla zajistit sdílení finanční zátěže a náhradu. Jestliže konzulární ochrana poskytnutá nezastoupenému občanovi zahrnuje podpis závazku k úhradě, měl by členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, uhradit členskému státu poskytujícímu pomoc náklady vzniklé členskému státu poskytujícímu pomoc. Rozhodnutí o tom, zda požadovat náhradu vzniklých nákladů, spočívá na členském státu poskytujícím pomoc. Členský stát poskytující pomoc a členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, by měly mít možnost dohodnout podrobná ujednání o úhradě ve stanovených lhůtách.
- (27) V závislosti na okolnostech jednotlivých případů mohou z konzulární ochrany poskytnuté nezastoupenému občanovi v případě zatčení nebo zadržení vyplynout diplomatickému či konzulárnímu úřadu členského státu poskytujícího pomoc nezvykle vysoké cestovní náklady, náklady na ubytování či náklady na překlad. Členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, by měl být o těchto možných nákladech informován během

⁽¹⁾ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1313/2013/EU ze dne 17. prosince 2013 o mechanismu civilní ochrany Unie (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 924).

⁽²⁾ Obecné pokyny Evropské unie k provádění konzulární koncepce vedoucího státu (Úř. věst. C 317, 12.12.2008, s. 6).

konzultací, jež by se měly uskutečnit před poskytnutím pomoci. Členský stát poskytující pomoc by měl mít možnost požádat o náhradu těchto nezvykle vysokých nákladů členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem. Členský stát, jehož je dotčený občan státním příslušníkem, by měl členskému státu poskytujícímu pomoc uhradit vzniklé náklady. Členský stát poskytující pomoc a členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, by měly mít možnost dohodnout podrobná ujednání o úhradě ve stanovených lhůtách. V souladu se zásadou nediskriminace nemůže členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, po tomto občanovi požadovat náhradu nákladů, jejichž úhrada by nebyla požadována po státních příslušnících členského státu poskytujícího pomoc.

- (28) Pro případy krizových situací by měly být finanční postupy zjednodušeny. Vzhledem ke zvláštnostem takových situací, jako je potřeba rychlé reakce ve vztahu k velkému počtu občanů, by členský stát poskytující pomoc neměl k požadování a získání náhrady od členského státu nebo členských států, jichž je nezastoupený občan státním příslušníkem, potřebovat závazek k úhradě. Členské státy, jichž jsou nezastoupení občané státními příslušníky, by měly členskému státu nebo členskými státům poskytujícím pomoc nahradit vzniklé náklady. Rozhodnutí o tom, zda požadovat náhradu vzniklých nákladů a v jaké formě je požadovat, spočívá na členském státu nebo členských státech poskytujících pomoc. Členský stát poskytující pomoc a členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, by měly mít možnost dohodnout podrobná ujednání o úhradě ve stanovených lhůtách. V případě krize, která má nebo případně měla negativní dopad na značný počet občanů Unie, a požaduje-li to členský stát poskytující pomoc, měl by členský stát, jehož jsou nezastoupení občané státními příslušníky, uhradit náklady v poměrné výši, a to vydělením vzniklých nákladů počtem občanů, jimž byla pomoc poskytnuta.
- (29) Tato směrnice by měla být přezkoumána tři roky po uplynutí lhůty po provedení ve vnitrostátním právu. Zejména by měla být posouzena možná potřeba přezkumu finančních postupů, aby bylo zajištěno odpovídající sdílení zátěže, s ohledem na informace o provádění a praktickém uplatňování této směrnice, jež mají poskytnout členské státy, včetně veškerých příslušných statistických údajů a případů. Komise by měla vypracovat zprávu a zvážit, zda jsou nutná jakákoli dodatečná opatření, mimo jiné ve vhodných případech v podobě návrhu změny této směrnice za účelem usnadnění výkonu práva občanů Unie na konzulární ochranu.
- (30) Zpracovávání osobních údajů prováděné členskými státy v rámci této směrnice se řídí směrnicí Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ⁽¹⁾.
- (31) Touto směrnicí by neměla být dotčena příznivější vnitrostátní právní úprava, pokud je s ní v souladu.
- (32) Členské státy se v souladu se Společným politickým prohlášením členských států a Komise o informativních dokumentech ze dne 28. září 2011 ⁽²⁾ zavázaly, že v odůvodněných případech doplní oznámení o opatřeních přijatých za účelem provedení směrnice do vnitrostátního práva o jeden či více dokumentů, které objasňují vztah mezi jednotlivými složkami směrnice a příslušnými částmi vnitrostátních prováděcích nástrojů. V případě této směrnice považuje normotvůrce předložení těchto dokumentů za odůvodněné.
- (33) Cílem této směrnice je podporovat konzulární ochranu, jak je uznána v Listině. Cítí základní práva a dodržuje zásady uznávané zejména Listinou, především zásadu nediskriminace, právo na život a nedotknutelnost lidské osobnosti, právo na respektování soukromého a rodinného života, práva dítěte a práva na obhajobu a na spravedlivý proces. Tato směrnice by měla být prováděna v souladu s těmito právy a zásadami.
- (34) V souladu se zákazem diskriminace obsaženým v Listině by členské státy měly provádět tuto směrnici, aniž by z jakéhokoli důvodu diskriminovaly osoby, na něž se tato směrnice vztahuje, jako například na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, etnického nebo sociálního původu, genetických rysů, jazyka, náboženského vyznání nebo přesvědčení, politických nebo jakýchkoli jiných názorů, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace.
- (35) Rozhodnutí zástupců vlád členských států zasedajících v Radě 95/553/ES ⁽³⁾ by mělo být zrušeno,

⁽¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31).

⁽²⁾ Úř. věst. C 369, 17.12.2011, s. 14.

⁽³⁾ Rozhodnutí zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, 95/553/ES ze dne 19. prosince 1995 o ochraně občanů Evropské unie prostřednictvím diplomatických a konzulárních zastoupení (Úř. věst. L 314, 28.12.1995, s. 73).

PŘIJALA TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA 1

OBECNÁ USTANOVENÍ A OBLAST PŮSOBNOSTI

Článek 1

Předmět

1. Tato směrnice stanoví opatření v oblasti koordinace a spolupráce nezbytná za účelem usnadnění výkonu práva občanů Unie na diplomatickou a konzulární ochranu kterýmkoli členským státem na území třetí země, v níž členský stát, jehož jsou státními příslušníky, nemá své zastoupení, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto členského státu, stanoveného v čl. 20 odst. 2 písm. c) Smlouvy o fungování EU, přičemž zohledňuje úlohu delegací Unie v rámci přispívání k uplatňování tohoto práva.
2. Tato směrnice se netýká konzulárních styků mezi členskými státy a třetími zeměmi.

Článek 2

Obecná zásada

1. Velvyslanectví nebo konzuláty členských států poskytují konzulární ochranu nezastoupeným občanům za stejných podmínek jako svým vlastním státním příslušníkům.
2. Členské státy mohou rozhodnout, že se tato směrnice použije na konzulární ochranu poskytovanou honorárními konzuly, v souladu s článkem 23 Smlouvy o fungování EU. Členské státy zajistí, aby byli nezastoupení občané řádně informováni o těchto rozhodnutích i o míře, v níž jsou honorární konzulové příslušní k poskytnutí ochrany v daném případě.

Článek 3

Konzulární ochrana členským státem, jehož je občan státním příslušníkem

Členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, může požádat členský stát, jež dotyčný občan žádá o konzulární ochranu nebo který dotyčnému občanovi tuto ochranu poskytuje, o předání žádosti dotčeného občana či daného případu členskému státu, jehož je státním příslušníkem, aby tento členský stát poskytl konzulární ochranu v souladu se svým vnitrostátním právem či praxí. Dožádaný členský stát se případu vzdá, jakmile členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, potvrdí, že tomuto občanovi poskytuje konzulární ochranu.

Článek 4

Nezastoupení občané ve třetích zemích

Pro účely této směrnice se „nezastoupenými občany“ rozumí každý občan, který má státní příslušnost členského státu, jenž nemá ve třetí zemi své zastoupení, jak je stanoveno v článku 6.

Článek 5

Rodinní příslušníci nezastoupených občanů ve třetích zemích

Rodinným příslušníkům, kteří nejsou občany Unie, doprovázejícím nezastoupené občany ve třetích zemích je konzulární ochrana poskytována ve stejné míře a za stejných podmínek, jako by byla poskytována takovým rodinným příslušníkům občanů členského státu poskytujícího pomoc v souladu s jeho vnitrostátním právem či praxí.

Článek 6

Neexistence zastoupení

Pro účely této směrnice nemá členský stát ve třetí zemi zastoupení, pokud v ní nemá stálé velvyslanectví ani stálý konzulát nebo pokud v ní nemá velvyslanectví, konzulát ani honorárního konzula, kteří jsou schopni účinně poskytnout v daném případě konzulární ochranu.

Článek 7

Přístup ke konzulární ochraně a jiná ujednání

1. Nezastoupení občané mají nárok požadovat ochranu u velvyslanectví či konzulátu kteréhokoli členského státu.
2. Aniž je dotčen článek 2, může členský stát trvale zastupovat jiný členský stát a velvyslanectví nebo konzuláty členských států mohou, kdykoli je to považováno za nezbytné, uzavřít praktická ujednání o sdílení odpovědnosti za poskytování konzulární ochrany nezastoupeným občanům. Členské státy informují o těchto ujednáních Komisi a Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ), a Unie a členské státy tato ujednání zveřejní, aby byla zajištěna transparentnost pro nezastoupené občany.
3. V případech, kdy bylo uzavřeno praktické ujednání podle odstavce 2, zajišťuje velvyslanectví či konzulát, u něhož nezastoupený občan žádá o konzulární ochranu a jenž není určen jako příslušný v souladu s příslušným platným ujednáním, aby žádost občana byla předána příslušnému velvyslanectví či konzulátu, ledaže by tím byla ohrožena konzulární ochrana, zejména pokud naléhavost záležitosti vyžaduje okamžité opatření dožádaného velvyslanectví či konzulátu.

Článek 8

Identifikace

1. Žadatelé o konzulární ochranu prokážou, že jsou občany Unie, předložením svých cestovních pasů nebo průkazů totožnosti.
2. Nemůže-li občan Unie předložit platný cestovní pas nebo průkaz totožnosti, lze státní příslušnost prokázat jakýmkoli jinými prostředky, v případě potřeby i ověřením u diplomatických či konzulárních úřadů členského státu, o kterém žadatel uvádí, že je jeho státním příslušníkem.
3. Pokud jde o rodinné příslušníky uvedené v článku 5, lze totožnost a existenci rodinného vztahu prokázat jakýmkoli prostředky, včetně ověřením členským státem, který poskytuje pomoc, u diplomatických či konzulárních úřadů členského státu, jehož jsou občané uvedení v odstavci 1 státními příslušníky.

Článek 9

Druhy pomoci

Konzulární ochrana uvedená v článku 2 může zahrnovat pomoc mimo jiné v těchto situacích:

- a) zatčení nebo zadržení;
- b) postižení trestným činem;
- c) vážná nehoda nebo vážné onemocnění;
- d) úmrtí;
- e) pomoc a repatriace v případě nouze;
- f) vystavení náhradních cestovních dokladů, jak je stanoveno v rozhodnutí 96/409/SZBP ⁽¹⁾.

KAPITOLA 2

OPATŘENÍ V OBLASTI KOORDINACE A SPOLUPRÁCE

Článek 10

Obecná pravidla

1. Diplomatické a konzulární úřady členských států úzce spolupracují a koordinují svou činnost mezi sebou navzájem a s Uní s cílem zajistit ochranu nezastoupených občanů v souladu s článkem 2.

⁽¹⁾ Rozhodnutí zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, 96/409/SZBP ze dne 25. června 1996 o zavedení náhradního cestovního dokladu (Úř. věst. L 168, 6.7.1996, s. 4).

2. Pokud členský stát obdrží žádost o konzulární ochranu od osoby, která je dle svého tvrzení nezastoupeným občanem, nebo je informován o konkrétní mimořádné situaci, jak je například uvedena na seznamu v článku 9, v níž se nachází nezastoupený občan, neprodleně konzultuje ministerstvo zahraničních věcí členského státu, o kterém tato osoba uvádí, že je jeho státním příslušníkem, nebo ve vhodných případech příslušné velvyslanectví či konzulát dotyčného členského státu a poskytne mu veškeré příslušné informace, které má k dispozici, mimo jiné týkající se totožnosti dotyčné osoby, možných nákladů konzulární ochrany a jakýchkoli rodinných příslušníků, kterým může být rovněž nutné konzulární ochranu poskytnout. S výjimkou mimořádně naléhavých případů se tato konzultace uskuteční před poskytnutím pomoci. Členský stát poskytující pomoc rovněž usnadní výměnu informací mezi dotčeným občanem a orgány členského státu, jehož je občan státním příslušníkem.
3. Členský stát, jehož je dotyčný občan státním příslušníkem, poskytne ministerstvu zahraničních věcí či příslušnému velvyslanectví či konzulátu členského státu, který poskytuje pomoc, na jejich žádost veškeré příslušné informace v souvislosti s daným případem. Odpovídá rovněž za veškeré nezbytné kontakty s rodinnými příslušníky či jinými relevantními osobami nebo orgány.
4. Členské státy oznámí ESVČ prostřednictvím její zabezpečené internetové stránky příslušné kontaktní místo nebo místa na svých ministerstvech zahraničních věcí.

Článek 11

Úloha delegací Unie

Delegace Unie úzce spolupracují s velvyslanectvími a konzuláty členských států a koordinují s nimi svou činnost s cílem přispět ke spolupráci a koordinaci na místní úrovni a v případě krizí, zejména tím, že poskytují dostupnou logistickou podporu, včetně kancelářských prostor a organizačního zázemí, jako je dočasné ubytování pro konzulární pracovníky a zásahové týmy. Delegace Unie a ústředí ESVČ rovněž usnadní výměnu informací mezi velvyslanectvími a konzuláty členských států a případně s místními orgány. Delegace Unie rovněž zveřejní obecné informace o pomoci, na niž by mohli mít nezastoupení občané nárok, a zejména o případných dohodnutých praktických ujednáních.

Článek 12

Místní spolupráce

Zasedání věnovaná místní spolupráci zahrnují pravidelnou výměnu informací o záležitostech týkajících se nezastoupených občanů. Na těchto zasedáních se členské státy v případě potřeby dohodnou na praktických ujednáních podle článku 7 s cílem zajistit nezastoupeným občanům v dotyčné třetí zemi účinnou ochranu. Nedohodnou-li se členské státy jinak, předsedá zástupce členského státu v úzké spolupráci s delegací Unie.

Článek 13

Připravenost na krize a spolupráce

1. Místní plánování pro nepředvídané události bere v úvahu nezastoupené občany. Členské státy zastoupené ve třetí zemi koordinují plány pro nepředvídané události mezi sebou navzájem a s příslušnou delegací Unie s cílem zajistit, aby se nezastoupeným občanům dostalo v případě krize plné pomoci. Příslušná velvyslanectví či konzuláty jsou odpovídajícím způsobem informovány o opatřeních učiněných za účelem připravenosti na krize a ve vhodných případech jsou do nich zapojeny.
2. V případě krize Unie a členské státy úzce spolupracují, aby zajistily nezastoupeným občanům účinnou pomoc. Je-li to možné, vzájemně se včas informují o dostupných evakuačních kapacitách. Členské státy mohou být na svou žádost podpořeny stávajícími zásahovými týmy na úrovni Unie, včetně konzulárních odborníků, zejména z nezastoupených členských států.
3. Vedoucí stát či členský stát nebo členské státy, které koordinují pomoc, jsou pověřeny koordinací veškeré podpory poskytované nezastoupeným občanům, za podpory ostatních dotčených členských států, delegace Unie a ústředí ESVČ. Členské státy poskytnou vedoucímu státu nebo členskému státu či členským státům, které koordinují pomoc, veškeré relevantní informace týkající se jejich nezastoupených občanů přítomných během krizové situace.

4. Vedoucí stát nebo členský stát či členské státy, které koordinují pomoc nezastoupeným občanům, mohou případně požadovat podporu z nástrojů, jako jsou struktury ESVC pro řešení krizí a mechanismus civilní ochrany Unie.

KAPITOLA 3

FINANČNÍ POSTUPY

Článek 14

Obecná pravidla

1. Nezastoupení občané se zaváží, že členskému státu, jehož jsou státními příslušníky, uhradí náklady na konzulární ochranu za stejných podmínek jako státní příslušníci členského státu poskytujícího pomoc, a použijí k tomu účelu standardní formulář uvedený v příloze I. Po nezastoupených občanech je požadováno, aby se zavázali k úhradě pouze těch nákladů, které by museli za stejných podmínek uhradit státní příslušníci členského státu poskytujícího pomoc.
2. Členský stát poskytující pomoc může požádat o úhradu nákladů uvedených v odstavci 1 členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, a použije k tomu účelu standardní formulář uvedený v příloze II. Členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, uhradí tyto náklady v přiměřené lhůtě, která nepřesáhne dvanáct měsíců. Členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, může dotyčného občana požádat o úhradu těchto nákladů.
3. Pokud z konzulární ochrany poskytnuté nezastoupenému občanovi v případě zatčení nebo zadržení vyplynou diplomatickému či konzulárnímu úřadu nezvykle vysoké, avšak nezbytné a odůvodněné cestovní náklady, náklady na ubytování nebo náklady na překlad, může členský stát poskytující pomoc požádat o náhradu těchto nákladů členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, a tento stát je uhradí v přiměřené lhůtě, která nepřesáhne dvanáct měsíců.

Článek 15

Zjednodušený postup v krizových situacích

1. V krizových situacích podává členský stát poskytující pomoc veškeré žádosti o náhradu nákladů na jakoukoli podporu poskytnutou nezastoupenému občanovi ministerstvu zahraničních věcí členského státu, jehož je dotčený občan státním příslušníkem. Členský stát poskytující pomoc může žádat o tuto náhradu i v případě, že nezastoupený občan nepodepsal závazek k úhradě podle čl. 14 odst. 1. To nebrání členskému státu, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, v tom, aby od dotčeného občana požadoval úhradu nákladů na základě vnitrostátních předpisů.
2. Členský stát poskytující pomoc může požádat členský stát, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, o náhradu těchto nákladů v poměrné výši, a to vydělením plné výše skutečně vzniklých nákladů počtem občanů, jimž byla pomoc poskytnuta.
3. Pokud byla členskému státu poskytujícímu pomoc poskytnuta finanční podpora prostřednictvím pomoci z mechanismu civilní ochrany Unie, určí se jakýkoli příspěvek členského státu, jehož je nezastoupený občan státním příslušníkem, po odečtení příspěvku Unie.

KAPITOLA 4

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 16

Příznivější zacházení

Členské státy mohou zavést nebo zachovat příznivější předpisy, než jsou ustanovení této směrnice, pokud s ní jsou slučitelné.

Článek 17

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 1. května 2018.

Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 18

Zrušení

Rozhodnutí 95/553/ES se zrušuje s účinkem ode dne 1. května 2018.

Článek 19

Podávání zpráv, vyhodnocení a přezkum

1. Členské státy poskytují Komisi veškeré relevantní informace o provedení a uplatňování této směrnice. Do 1. května 2021 předloží Komisi na základě poskytnutých informací Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provedení a uplatňování této směrnice.

2. Ve zprávě uvedené v odstavci 1 Komise vyhodnotí způsob, jímž byla tato směrnice uplatňována, a zváží potřebu dodatečných opatření, mimo jiné ve vhodných případech i změn upravujících tuto směrnici za účelem dalšího usnadnění výkonu práva občanů Unie na konzulární ochranu.

Článek 20

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 21

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Lucemburku dne 20. dubna 2015.

Za Radu
předsedkyně
E. MOGHERINI

PŘÍLOHA I

A. Společný vzor závazku k úhradě nákladů na konzulární ochranu v případě finanční pomoci

ZÁVAZEK K ÚHRADĚ NÁKLADŮ NA KONZULÁRNÍ OCHRANU
(FINANČNÍ POMOC) – (čl. 14 odst. 1 směrnice 2015/637)

Já, (pan/paní) (celé jméno, hůlkovým písmem)

.....
držitel(ka) cestovního pasu č. vydaného v

tímto potvrzuji, že jsem od velvyslanectví/konzulátu

..... v

přijal(a) částku

jako zálohu pro účely

..... (včetně veškerých případných poplatků),

a zavazuji se a slibuji uhradit na žádost ministerstva zahraničních věcí/vlády [členský stát, jehož je občan státním příslušníkem]

v souladu s jeho vnitrostátním právem ekvivalent uvedené částky nebo ekvivalent veškerých nákladů, které byly uhrazeny mým jménem nebo které mi byly vyplaceny ve formě zálohy, včetně nákladů vzniklých mým rodinným příslušníkům (mému rodinnému příslušníkovi) mne provázejícím(u) v (měna)

podle směnného kurzu platného v den, kdy byla vyplacena záloha nebo uhrazeny náklady.

Má adresa (*) (hůlkovým písmem) (země)

je:

.....
DATUM PODPIS

(*) Pokud nemáte trvalé bydliště, uveďte kontaktní adresu.

B. Společný vzor závazku k úhradě nákladů na konzulární ochranu v případě repatriace

ZÁVAZEK K ÚHRADĚ NÁKLADŮ NA KONZULÁRNÍ OCHRANU
(REPATRIACE) – (čl. 14 odst. 1 směrnice 2015/637)

Já, (pan/paní) (celé jméno, hůlkovým písmem)

.....
narozen(a) v (město) (země)

dne (datum)

držitel(ka) cestovního pasu č. vydaného v

dne a průkazu totožnosti č.

a čísla sociálního zabezpečení a příslušný orgán (je-li k dispozici/relevantní)

.....
se tímto zavazuji uhradit na požádání vládě.....
v souladu s jeho vnitrostátním právem ekvivalent veškerých nákladů, které byly uhrazeny mým jménem nebo které mi byly vyplaceny ve formě zálohy konzulárním úředníkem

..... vlády v

za účelem mé repatriace a repatriace mých rodinných příslušníků, kteří mě doprovázejí,

do

nebo v souvislosti s touto repatriací a zaplatit všechny příslušné konzulární poplatky v souvislosti s repatriací.

Jedná se o:

i) (*) Poplatky

Náklady na živobytí

Různé náklady

PO ODEČTENÍ mého příspěvku

KONZULÁRNÍ POPLATKY:

Repatriační poplatek

Manipulační poplatek

Poplatky za pas/naléhavost

(... hodin při sazbě ... za hodinu ...)

ii) (*) Veškeré částky uhrazené mým jménem pro účely repatriace mé osoby a mých rodinných příslušníků, kteří mě doprovázejí, nebo v souvislosti s ní, které nelze určit v době, kdy podepisuji tento závazek.

Má adresa (**) (hůlkovým písmem) (země)

je:

.....

.....

DATUM PODPIS

(*) Nehodící se škrtněte: Konzulární úředník a žadatel by měli každé škrtnutí parafovat na okraji strany.

(**) Pokud nemáte trvalé bydliště, uveďte kontaktní adresu.

PŘÍLOHA II

Formulář žádosti o náhradu výdajů

ŽÁDOST O NÁHRADU VÝDAJŮ (čl. 14 odst. 2 a 3 směrnice 2015/637)

1. Velvyslanectví či konzulát členského státu podávající žádost
2. Příslušné velvyslanectví nebo konzulát nebo ministerstvo zahraničních věcí členského státu, jehož je občan, kterému je pomoc poskytována, státním příslušníkem
3. Identifikace události
(datum, místo)
4. Údaje o občanu (občanech), kterému (kterým) je pomoc poskytována (připojí se samostatně)

Celé jméno	Místo a datum narození	Druh a číslo cestovního dokladu	Druh poskytnuté pomoci	Náklady
------------	------------------------	---------------------------------	------------------------	---------

5. Celkové náklady
 6. Bankovní účet, na který je třeba převést náhradu výdajů
 7. Příloha: závazek k úhradě (je-li učiněn)
-